

Sankt Hans kyrka Lund

55.7232, 13.2044

Den nuvarande Sankt Hans kyrka har haft en medeltida föregångare. Det var en av totalt 27 kyrkor som uppfördes i Lund under den stora kyrkobyggarperioden fram till mitten av 1200-talet. Den gamla medeltida kyrkan är dock sedan länge borta, och den nuvarande Sankt Hans kyrka som invigdes på Marie bebådelsedag den 27 mars 1971, har bara namnet gemensamt med sin föregångare.

Den Sankt Hans som firas är Johannes Döparen, vars födelsedag är fastslagen till den 24 juni. Fram till 1952 inföll midsommardagen alltid den 24 juni. Numera firas Johannes Döparens dag i det svenska kyrkoåret söndagen efter midsommar.

Men i Danmark och Norge kallas midsommar fortfarande Sankt Hans dag, eller sankthans. Och i Finland har midsommar benämningen Juhannus.

Sankt Hans kyrka började planeras redan 1964. Valet stod då mellan en monteringsfärdig kyrka eller en kyrkobyggnad som skulle uppföras som en integrerad del i centrumanläggningen. Valet föll slutligen på det senare och uppdraget att rita kyrkan gick till det då nystartade arkitektkontoret Lundquist & Rendahl som fått i uppdrag att rita centrumanläggningen. När Lundquist och hans kollega Hans Rendahl fick uppdraget att rita centrumanläggningen valde de att låta Lundquist gamle läromästare Hakon Ahlberg stå som huvudansvarig arkitekt för kyrkans utformning, medan de båda yngre arkitekterna ägnade sig åt församlingshemmet och de övriga omgivande byggnaderna vid torget.

Altare och predikstol är flyttbara, vilket gör att rummet kan användas på flera sätt. Bakom altaret hänger en kordekoration gjord av konstnären Stig Carlsson, och representerar "vår värld, vår jord, vårt liv". Från mittgången ser man ett "nådens regn" av glasplattor i varierande färger falla från dekorationens mittcirkel ned över altaret.

Innan kordekorationen invigdes 1981 fanns det till att börja med en viss skepsis från somliga församlingsmedlemmar. För att övertyga församlingen om konstverkets idé bjöd Carlsson hem en skara församlingsmedlemmar samt stadsdelsprästen Caroline Krook. När gästerna anlät bjöd han ner dem i trädgården där den då just påbörjade altaruppsatsen låg placerad på två bockar. På själva tavlan, bestående av de tre cirkelarna, stod en kanna röd saft och vid dess sida låg ett bröd. När de samlats räckte Carlson en kniv till Carolina Krook med orden: "Carolina, du är van att dela brödet". Tilltaget gav resultat och församlingen fick ny entusiasm över konstverket som installerades i kyrkan en tid därefter.

Stig Carlsson har också skapat de 10 keramiktavlorna Via Dolorosa, som finns på östväggen till höger om altaret.

Orgeln som är byggd av Mårtenssons orgelbyggeri i Lund invigdes 1978. Orgeln ritades av arkitekterna Anna-Karin Ekberg och Hans Rendahl tillsammans med orgelbyggare Göran Mårtensson. Orgelverket är helmekaniskt och är indelat i 17 stämmor fördelade på tre manualer och pedaler. De 1004 synliga piporna är placerade i två orgelhus av furu.

I kyrkan finns också ett dopträd. Dropparna i det är av krossat kyrkfönster från upporen i Palestina.

Det fanns egentligen inga pengar till att uppföra det tunna korset på taket, men de arbetare som utförde bygget underströk att det var en kyrka de byggde och en sådan har kors.

När klockorna invigdes den 21 december 1970 sa pastor Caroline Krook följande om klockorna i sitt invigningstal: "Johannesklockan har fått sitt namn av att kyrkan ska heta Sankt Hans kyrka: Hans är det danska smeknamnet för Johannes. Att Tomas tvivlaren fått ge namn åt den andra klockan har speciell anknytning till nutidens belägenhet att tvivla på och ifrågasätta det mesta."

I samband med att den då nya Kulturminneslagen trädde i kraft 1989 förklarades Sankt Hans kyrka som kyrkligt byggnadsminne tillsammans med 29 andra kyrkobyggnader i Malmöhus län.

Källor:

Webb: Lunds östra stadsdelsförsamling.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Pdf: "Sankt Hans kyrka - Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning. Lunds stift Max Laserna 2015.

Bok: "Det medeltida Skåne - en arkeologisk guidebok". Peter Carelli. ISBN 978-91-85377-91-6